

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quarta. An Cœli sint animati?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Citius, vel potius illa transibunt, quam Domini verba: Et sic etiam intelligitur illud Isaia: *Cæli sicut fumus liquefcent*, ut idem sit, citius liquefcent, sicut fumus, quam tua iustitia. Quod dicitur de Cælis novis, intelligitur quoad meliorem statum, & conditionem & positò, quòd fierent etiam quoad substantiam Cælum & Terra nova, hæc tamen non transibunt per corruptionem, sed per annihilationem. Casus autem stellarum non est ita intelligendus, quasi in rei veritate sint casuræ, sunt enim plurimæ ex illis multò majores Terræ ubi; ergo si caderent reciperentur? Sed quia lucere desinent ante innovationem vulgò existimabuntur cecidisse, Scriptura enim frequentè loquitur secundum communem loquendi modum hominum: vel per Stellas intelligi possunt multæ inflammationes ignitæ, quæ similes stellis de Cælo cadent. In loco tandem S. Petri per Cælos intelligendus est aër, ut explicat ipsemet D. Augustinus Concion. 2. p. 2. Psalm 101. dicens: *Aperte dixit hoc Apostolus Petrus, Cæli erant olim de aqua & per aquam constituti Dei verbo, per quod qui factum est mundus ab aqua inundatus perit, Terra autem & Cæli, qui nunc sunt, eodem verbo repositi sunt igni reservandi. Tam ergo dixit, Cælos perisse per diluivum, perisse autem novimus secundum quantitatem & spatia aëris hujus. Excrevit enim aqua, & totam capacitatem, ubi aves volitant occupavit, ac sic nunc Cæli perierunt propinqui terris, Cæli secundum quod dicuntur aves Cæli, sicut & Cæli Cælorum superiorum in firmamento. Sed utrum & ipsi perituri sunt igni? an hi Soli Cæli, qui etiam diluivio perierunt, diluivatio est aliquando serupulosior inter doctos. Ipsius autem mens patet aliunde ex dictis supra. Sed*

tuisset, nisi aliqua partes Cæli tunc fuissent inflammata, ex quo ulterius sequitur, Cælum posse converti in ignem, & consequenter esse corruptibile. Ad hanc oppositionem multi multa respondent, & inprimis aliqui dicunt, quòd similes Stellæ fuerint Cometæ; verum Cometæ non sunt in firmamento, ubi est Casiopeia, sed in suprema regione aëris; deinde Cometæ non servant eundem aspectum in omnibus regionibus, ut probat Clavius cum Mathematicis. Tertio Cometæ non moventur tam citò sicut sidera, & sicut motas fuisse, dicit Clavius. Alii dicunt fuisse exhalationes elevatas usque ad specificata loca, sed gratis, quomodo enim transirent spheram ignis absque eo, quòd non accenderentur? Quomodo transirent Cælos solidos sicut are fusos? & unde tanta copia exhalationum; quanta necessaria est ad tantæ magnitudinis Stellam? Melius ergò respondetur cum communi & Clavio, loco citato, illas Stellas relatas, non fuisse naturaliter genitas, sed miraculosè virtute Divinâ, ad aliquid ostendendum, quamvis id nobis fuerit & sic ignotum, sicut stella, quæ duxit Magos ad Christum, vel dic cum Læcio ad Stellam Veneris, eam auctam, id ei non esse novum, crevit & crevit, sicut Luna. Unde sicut hæc non mutatur intrinsecè, sed tantum extrinsecè, ratione majoris illuminationis, ita & illa.

QUÆSTIO IV.

An Cæli sint animati?

Chaldæi olim, & Platone teste, & defensore in Cratylo, & Epinomide ac omnes ferè veteres Physicologiæ Principes, Græci & Egypti, ac maxima copia plurimorum Philosophorum scripserunt, Cælos habere vitam & animam. Ex Arabibus senserunt idem Avicenna, Algazellus, Alpherabius, Ptolomæus & plurimi Astrologi. Ex Peripateticis Simplicius, Philop. Theophrastus, imò ipse Aristoteles, 2. Cælo, l. 1. 3. & 4. 61. ubi asserit decipi, qui existimant astra esse inanimata, cum animâ, vitæque consent. Ex Patribus Origines, Tom. 1. Comment. in Joannem in illa verba: *In principio, & c. & lib. 7. in Periarchon*, asserens insuper Stellas vitæ & virtutis capaces, & Christum non modò pro hominibus & Angelis, sed etiam pro ipsis passum esse, & aliqui putant etiam D. Hieronymum se ab hac sententia non excusare, & ipsum D. Thomam, quamvis reverà non sit, utpote cum loquatur ex mente Aristotelis

I. Antiquorum errores.

Divus Augustinus in hac materia pluribus videtur fuisse problematicus, nam lib. 2. Gen. lit. cap. 18. Et in Enchiridio cap. 18. de anima & vita disputans ait: *Nec illud certum habeo utrum ad eandem (videlicet beatitudinem hominum & Angelorum) societatem pertineat Sol & Luna, & cuncta Sidera, quamvis nonnullis lucida corpora esse sine sensu & intelligentia videantur.* Et lib. 1. de Consens. Evang. cap. 23. dicit: *Utrum universa ista corporis moles, quæ Mundus appellatur habeat quandam animam, vel quasi animam suam, id est rationalem vitam, quæ ita regatur, sicut unumquodq; animal, magna, atq; abditæ quæstio est.*

II. Mens D. Augustini proponitur.

IX. Dices: S. Petrus ibi Cælos distinguit ab Elementis; ergò per Cælos non potest intelligi Elementum aëris. Respondeo S. Petrum per Elementa intelligere non omnia, sed ea, quæ propè nos sunt, scilicet terram & aquam, ut notat Bannes, alioquin si omnia quatuor intelligerent etiam ignis ipse igne arderet, & ardore contabesceret.

X. Opponitur 2. Experientia, quòd Cælum mutatum fuerit, primam refert & recitat D. Augustinus lib. 22. Civit. cap. 8. his verbis: *Est in M. Varronis libris, quorum inscriptio est de Gente populi Romani, quod isdem verbis, quibus ibi legitur & hic ponam; In Cælo, inquit, mirabile exitit portentum: nam in Stella Veneris nobilissima, quam Plautus Vesperuginem, Homerum Hesperon appellat, pulcherrimam dicens, Castor scripsit tantum portentum exitisse, ut mutaret colorem, magnitudinem, figuram, Cursum, quòd factum ita, neq; antea, neq; postea sit. Hoc factum Ogyge Rege dicebant Adrastus, Cyzicenus & Dion. Neapolites, Mathematici nobiles.* Secundam refert Clavius in cap. 1. Sphæra tit. de quantitate Stellarum; nam Anno Christi 1572. nova Stella apparuit in Constellatione Casiopeia (est decima, ex 24. Stellis) que tantæ magnitudinis & splendoris in principio visa est, ut Veneris Stellam vinceret, sed post menses 2. ita diminuta fuit, ut æqualis videretur Stellæ polari, vel cujus alteri tertie magnitudinis, in qua mansit usque ad Annum 1574. ubi iterum evanuit, sed hoc fieri non po-

Nec affirmari debet ista opinio, nisi compertò, quòd vera sit, nec refelli, nisi compertò, quòd falsa sit. Quid autem hoc ad homines, etiamsi eos semper lateret? Et quamvis lib. I. Retractionum cap. 5. retractet, & illud cap. 11. iterum scribat his verbis: *Animal esse istum Mundum, sicut Plato sensit, aliiq; Philosophi plurimi, nec ratione certà indagare potui, nec Divinarum Scripturarum auctoritate persuaderi posse cognovi, unde tale aliquid à me dictum, quo id accipi possit etiam in libro de immortalitate animæ (cap. 15.) temerè dictum notavi, libro primo Retract. cap. quinto: attamen rationem reddit quare retractet hoc modo: Non quia hoc falsum esse confirmo, sed quia nec verum esse comprehendò, quòd sit animal mundum.*

III.

Autores inter se non conveniunt.

Hinc non modò Patres, sed & Philosophi antiqui, qui Cælum animatum dicebant, inter se multum erant divisi, alii enim (ut patet ex dictis D. Augustini) putabant, mundum istum totum magnum esse quoddam animal, & omnes ejus partes unà, eademque animà præditas: Alii singulis orbibus putabant singulas attributas, alii etiam singulis Stellis singulas. Et ex his iterum alii animam vegetativam tantum illis tribuebant, unde dicebant aliqui eos nutriri nectare & ambrosia, vel vaporibus ex Oceano: Alii animam sentientem, & alii tandem intelligentem, ut Plato, Averroes, Cajetanus, Aureolus, Pomponacius, &c. Sed ad Quæstionem resolutivè

IV.

Cæli non sunt animati.

Dico: Cæli & ætra nullo modo sunt animata. Ita D. Thomas, Scotus, D. Bonaventura, Albertus & plurimi Antiqui Patres Græci & Latini, & Scholastici moderni communiter.

Probatur: Ex definitionibus Ecclesiæ, nam ut refert Nicephorus lib. 17. Eccles. hist. cap. 27. & 28. inter alios Originis errores, quos quinta Synodus Generalis (est secunda Constantinopoli celebrata) anathematizavit, recenset etiam illum, quòd Cælum & ætra animata fecerit. Et idem testatur Joverius in summa Conciliorum in eadem Synodo quinta prope finem verba hæc ejusdem refert: *Si quis dicit Solem, Lunam, Stellas & aquas, quæ supra Cælos sunt animantes quasdam esse, & materiales virtutes, anathema sit.* Favet etiam Conclusio, quoad animam intelligentem illa definitio Ecclesiæ in cap. Firmiter, de summa Trinitate, & Fide Catholica ubi dicitur: Deum utramque de nihilo condidisse creaturam, spirituales & corporales, & deinde hominem ex utraque compositum; ubi apertè indicat, non esse aliam naturam ex utraque compositam præter hominem, nec aliam esse naturam intellectualem præter Angelos & homines, ut bene notant Suarez & Valentia, &c. Verumtamen dici non potest, esse dogma fidei, quia hic non erat intentio definiendi istud, cum simpliciter Concilium egerit de damnando errore, quòd antequam Deus produceret Cælum & Terram aliquid prius fuerit productum, & de priori non constat, an in dicta Synodo canon ille fuerit editus.

V.

Probatur ex Patribus.

Probatur secundò, Ex Patribus & Doctoribus nostris: D. Augustini, tum supra;

tum lib. 2. Retract. cap. 7. ubi quæ aliàs de cœlestium corporum vita asseruerat ait: *Per tropum & Figuram posse accipi, ductà videlicet translatione à re animata ad inanimatam, nempe propter motum.* Et lib. de duabus animabus cap. 4. asserit: *Muscam propterea quòd vivit esse nobiliorem Sole.* His verbis atq; hic si turbati à me quærent, num etiam muscæ animam huic luci (Soli) præstare censerem, responderem: *Etiam.* Nec metueret musca, quòd parva est, sed quòd viva, firmaret. *Queritur enim, quid illa membra tam exigua vegetæ naturali appetitu tantillum Corpusculam ducat, quid currentis pedes in numerum moveat, quid volantis pennulas moderetur, ac vibret? Quod quilibet est bene considerantibus in tam parvo, tam magnum eminet, ut cuius fulgore perstringenti oculis præferatur.* Unde lib. 11. Civit. cap. 16. universaliter præponit pulices & mures auro, Tandem Serm. 2. de verbis Dom. in monte cap. 5. dicit: *Animam tamen excedere corpora cælestia.* Conclusio etiam quoad animam intellectuam clarè deducitur ex D. Bernardo Sermone 27. in Cant. *Quid ornatum Cælo? Minime tamen vel ipsum ullatenus conferendum est decori ipsæ, eò ipso succumbens quòd præterit figuræ usum, utpote corpora, & corporei subjacentes sensibus, quæ enim videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna, est rationalis quædam Sponsæ species, spiritualis, effigies, ipsaq; æterna quia imago æternitatis. Cæterum spirituali huic tam pulchra varietati, quam de prima interim sola in quadam veste sui Sanctificationibus accepit, nullo pacto ego compararem in decore Cælum hoc visibile, atq; corporeum, quamvis in suo genere quidem Sidera varietate pulcherrimum præsertim cum vita (animæ, de hac loquitur) testetur originem, testetur naturæ dignitatem & patriæ. Quod si autem Cæli essent animati, animà vel intelligentiâ rationali posset æquè comparari, posset æquè Sponsa dici Divinitatis, ejus sedes, & inhabitatio cum sola suæ sanctitatis, ergò.*

Probatur Ratione: Quia omnis unio, seu conjunctio substantialis inter Corpus & animam est propter aliquam operationem animæ, ad cujus exercitium egeat adminiculo corporis sibi uniti, nulla potest assignari ratio ullius animæ ad cujus exercitium requiratur corpus Cœlestis illi substantialiter unitum; ergò non est ulla substantialis unio inter ullam animam, & Corpus Cœlestis, & consequenter Cælum non constat animà. Patet minor: Quia operationes animæ, quæ exercentur adminiculo Corporis in universum sunt vel vegetativæ, vel sensitivæ, vel intellectivæ, nulla harum exercentur ab anima aliqua adminiculo Corporis Cœlestis sibi uniti, ergò: Probatur minor, non vegetativæ, quia Cælum & ætra nec generant sibi simile, nec nutriuntur, vel augentur. Non sensitivæ, quia non sentiunt, operationes enim sensuum non exercentur, nisi per organa corporum, quæ sint composita ex Elementis, quæ compositio in Cælis non est: Nec intellectivæ, quia Corpora Cœlestia non possunt suppeditare phantasmata quoniam intervenit fiat intellectio, quia hæc formantur per sensus, quos tamen non habent.

Dicitur

Dices: Corpus Cœlestis uniri animæ propter operationem, quæ sit ipsorum Corporum Cœlestium, nempe motum. Sed Contrà primò: Quia nulla anima unitur alicui corpori substantialiter propter solum motum localem, nisi etiam habeat simul aliquas alias operationes. Contrà secundò: Motus Cœli non oritur ab ipso tanquam ab aliquo intrinseco, sed ab extrinseco, scilicet per intelligentias.

Probatur quartò: Quia si Cœlum esset animatum, vel animatum animâ vegetativâ, vel sensitivâ, vel intellectuivâ, neque enim dantur plures species animæ, ut patebit de anima, nulla harum est: Non vegetativa, quia omne animatum animâ vegetativâ eget alimento, esse enim vegetativum est habere principium vegetandi, & nutriendi per alimentum, Cœlum non potest egere alimento, Primò, quia quod eget alimento, debet posse illud in se alterare, & convertere in propriam substantiam; ergò deberet habere primas qualitates, quibus fieret alteratio & conversio illa cibi, & in substantiam aliti; ergò partes illius, quæ alterantur, deberent esse augmentabiles, ergò corruptibiles, ergò corruptibile & totum Cœlum, cum totum sit homogeneum. Quare Aristoteles 1. de Cœlo t. 20. probat id augeri non posse, quia alioquin esset generabile & corruptibile, & idem docet 3. Metaph. t. 15. & 2. Metaph. cap. 2. & 3.

Confirmatur primò, quia alimentum non sumitur à vivente, nisi ad restaurandas partes deperditas; ergò si Cœlum eget alimento, necessariò saltem erit secundum partes suas etiam corruptibile.

Confirmatur secundò: Quia dum adduntur Cœlo partes alimenti, vel deperduntur partes Cœli, vel non? Si sic, ergò corruptibile Cœlum. Si secundum, ergò Cœlum de die in diem crescit, quia adderentur illi partes alimenti quantæ, & cum corpus Cœlestis tantæ sit magnitudinis, unde nam ipsi tanta alimenti copia? quod enim aliqui respondent alii exhalationibus, ex Terrâ & aquis, fabulosum est; Tertiò, quia omne quod constat animâ vegetativâ & vegetatur, debet habere sua organa proportionata ad alimenta sumenda, nullum autem apparet hujusmodi organum in Cœlo, ergò.

Non est animatum etiam Cœlum animâ sensitiva. Primò: Quia anima vegetativa præsupponitur in sensitiva, 2. de Anima tex. 31. Nihil enim est præditum animâ sensitivâ, quod non etiam vegetativâ, in Cœlo non est vegetativa, ut jam probatum est; ergò nec sensitiva. Secundò: Quia si Cœlum esset sensitivum, haberet tactum sine quo nullus esse potest sensus in vivente, 2. de Anima. t. 31. 3. de Anima. t. 60. 63. & 65. Tactus autem non potest esse in Cœlo, tum quia non potest esse in corpore simplici, ex Aristotele eodem t. 60. 63. & 66. Cœlum autem est corpus simplex, ut supra ostensum; Tum quia sensus, tactus, præcipuè versatur circa primas qualitates, quas in se sentire debet vivens sensu tactus, in Cœlo autem non sunt primæ qualitates. Tertiò: Quia An-

F. Amandi Hermann Physica.

ma sensitiva est principium sentiendi & propter sensationem, ut propter propriam operationem, forma Cœli non potest esse principium sensationis; non enim internæ, quia hoc supponit externam; non externæ, quia nullos habet sensus exteriores; Tum quia nullo fundamento id asseri potest; Tum quia ut supra dictum est, sensationes non fiunt nisi per organum quod solum est in mixtis, & requirunt temperiem tactilium qualitatum: Tum quia hujusmodi sensationes egent spiritibus, qui perpetuò procreantur, quod non potest convenire corpori incorruptibili; ergo forma Cœli non potest esse anima sensitiva.

Quòd non Anima intellectuiva, Probo primò: Quia anima intellectuiva necessariò supponit sensitivam, ut docet etiam Aristoteles, 2. de anima t. 15. & 32. eget organis corporeis, ut quælibet anima, est enim actus corporis organici: eget phantasmatibus, & spiritibus ad eliciendas intellectiones in corpore: eget calore & temperamento primarum qualitatum, quorum nihil convenit Cœlo: ergò. Secundò: Quia si forma Cœli esset anima intellectuiva, Cœlum esset libertate præditum, meriti, demeritique capax, quæ omnia & falsa sunt, & aliena à communi sensu, qui est Cœlum agere necessariò, non liberè & consequenter, nec meriti capax esse, nec culpæ, quæ locum non habent ubi non est libertas.

Quòd verò Intelligentia motrix Cœli non possit esse forma informans materiam Cœli, ut malè opinati sunt Achilinus lib. 3. de Orbibus lib. 5. Pomponatus de immortalitate animæ Mirandul. de singulari certamine lib. 1. Sect. 16. Et ab aliquibus tribuitur Averoi 8. Met. Com. 12. & 12. Met. Com. 36. Probatur primò à priori, quia informans forma essentialiter ut sic est partialis, & incompleta substantia per informationem materiæ capax illius unam cum illa constituens completam substantiam per se reponibilem in prædicamento; Intelligentia motrix non est partialis & incompleta, sed totalis & completa, substantia per se reponibilis in prædicamento; ergò non potest esse forma Cœli. Confirmatur: Quia ex duobus Entibus in actu non potest fieri unum Ens per se, ut alibi dictum est, & sumitur ex 2. de Anima T. 7. & 8. Phys. 15. Ubi ad unum Ens per se requirit Aristoteles, ut una illius pars sit potentia, altera sit actus. Cœlum autem & intelligentia non ita se habent, sunt enim Entia completa per se & in actu. De intelligentia res manifesta est, sunt enim substantiæ immateriales, & subsistentes per se reponibiles in prædicamento substantiæ. Unde & Aristoteles 6. Metaph. Tex. 3. vocat eas primas substantias: De Cœlo patet: Quia non est expertus omnis materiæ, ut supra ostensum. Neque sola materia, quia non est substantia partialis & incompleta, sed completa per se pertinens ad prædicamentum substantiæ; ergò præter materiam constat formâ, ut supra etiam probatum est. Ergò cum hæc essentialiter sit etiam substantia partialis & incompleta, & consequenter esse non possit intelligentia erit alia forma, quæ non sit intelligentia & consequenter Cœlum erit Ens in actu completum, quod proinde cum intelligentia, quæ

Cccc

ipſa

IX.
Nec intellectuivam.

X.
Nec informans ab intelligentiâ.

ipsa quoque Ens est in actu completo, in unam Essentiam, & unum per se compositum substantiale coalescere nullo modo potest.

XI.
Quomodo fecerit Deus Caelos in intellectu.

Opponitur Contrà Conclusionem Psalm 135. ubi dicitur: *Deum fecisse Caelos in intellectu*, id est, ut ait Cajetanus intelligentes, ergò. Respondeo negando conseq. Quia proprius illorum verborum sensus est Deum in intellectu, hoc est, Divinâ intellectûs sui sapientiâ condidisse Caelos, frequens enim est Hebræis *dicere in aliquo*, pro eo, quod est *per aliud*, vel *Cum, In, pro Per*; Quòd si hoc non placet, dic Deum sic Caelos condidisse, quòd tam ordinem rectum, tantam constantiam, & tantam proportionem eorum motibus indiderit, ac si essent intellectu præditi.

XII.
Non datur Anima mundi.

Arguitur Ratione: Datur Anima Mundi, sed hæc nulli esse potius debet, quàm in corporibus Cœlestibus, utpote perfectioribus ceteris; ergò Cœli erunt eâ animanti: Probatur major, tum quia totum non est pejoris conditionis, quàm partes ejus sint, partes ejus ut homines, bruta & plantæ sunt animatæ; ergò multò magis ipse Mundus; Tum quia recta caloris naturalis distributio, fortium formatio, delinatio, confortatio, tam mirabilis rerum aliarum Sympathia, aliarum Antipathia, diffensus & consensus ab alio oriri non possunt quàm anima universali Mundi: Tum quia multa animantia, & bestia terræ generantur sine semine ex putri materia, ad quam Solus calor Solis non sufficit; ergò debet eorum vitalis generatio oriri ab anima aliqua, quæ ipsis det esse vivere, hæc autem non est alia quàm Mundi. Respondeo negando Ant. Ad ejus primam probationem dico, totum non esse unum per se, sed aggregatione, ex rerum similibus & dissimilibus viventium, & non viventium ordine constatum. Unde licet aliquæ ejus partes sint animatæ, non debent tamen esse omnes, quia una eademque anima corpora tot, tamque immensa & separata simul informare non potest; Nec tamen ex hoc sequitur totum esse pejoris conditionis, quàm partes, quia omnes partes sunt in toto & earum perfectionem sibi vendicat. Ad secundam dico, omnes illas operationes non provenire ab aliqua una anima, sed à propria cujuslibet speciei forma. Ad Tertiam dico, illam animationem dispositivè fieri à corporibus cœlestibus, effectivè à Deo, materialiter à materia putri. Unde animam Mundi his rationibus impugno: Primò, illa vel est in omnibus corporibus vel non? Neutrum dici potest; ergò nec hæc anima defendi; Probatur minor, non primum, quia hinc sequeretur in toto nullum esse unum Ens completum per se, quia quodlibet esset compositum ex pluribus formis; Non etiam secundum, quia sic ab ea non poterunt provenire omnes actiones vitales, quia tales debent oriri ab interno principio. Secundo, si daretur anima mundi omnia Entia in mundo ejusdem essent speciei Essentialis & unum Ens, quod est falsum. Probatur tamen, quia distinctio specifica sumitur à forma, non à materia & ubicunq; est unitas formæ, est unitas rei constitutæ, sed hinc esset speciei, & ultra omnes res unum tantum Ens esset numero, quia una numero forma.

Rationes quibus impugnetur.

QUÆSTIO V.

De Motu Calorum.

Errorem nonnullorum Antiquorum Philosophorum, ut Heraclidis Pontici, Metæ Syracusii, Aristarchi, &c. dicentium, Terram moveri, Cœlum quiescere, Stellas non moveri, sed videri tantum nobis ab Oriente in Occidente verti propter motum terræ quem habet ab Occidente in Orientem, sicut enim illi, qui in flumine veloci navis cursu defertur, videntur arbores, domus, &c. in ripa posita moveri, & ei obviam venire. Quasi ipse perstaret immobilis, ita etiam nobis contingere; hinc inquam errorem, de quo etiam mentionem fecit D. Augustinus lib. 2. Gen. litt. cap. 10. excitavit Nicolaus Copernicus, Turonensis Prutenus, ponens terram mobilem, ut infra in suo systemate magis videbitur. Sed contrà eum

Dico I. Cæli & Astra verè & realiter moventur. Ita Catholici omnes. Et potest probari ex multis Scripturæ locis, nam Josue 10. pro magno miraculo habetur, quòd ad preces Josue Sol & Luna steterit; quòd ad preces Ilatæ retrocesserit decem gradibus 4. Reg. 20. In Sapientia libro dicitur moveri ab Oriente ad occasum & rursus reverti: Etque contrarium ab Ecclesia sæpius condemnatum. Probatur etiam autoritate D. Augustini lib. 2. de Ord. cap. 11. ubi ait: *Cælum hoc moveri nemo ambigit.* Unde Sermone 102. Diversi. cap. 9. examinat quanta sit velocitas Cœlestium corporeum.

Probatur tertio Rationibus,

Primò quia si Cæli & astra non moverentur, non posset explicari quomodo aliquando planetæ sursum, aliquando deorsum ascendant? Quomodo non eundem semper situm servent, eandem distantiam, eundem ordinem? Secundò certum est, quòd Sol aliquando sit terræ vicinior, aliquando remotior & altior, ac elevatior, sed hinc ascensus non potest aliunde provenire, nisi à motu ejus, ergò: Probatur minor, quia si non à motu Solis proveniret à motu Terræ, terra autem cum sit gravissima, moveri tam altè non potest, ergò &c. Tertio si sagitta evadretur in altum directè in eundem locum recidit; ergò Terra non movetur, alioquin in eundem locum recidere non potest, utpote, cum eo tempore, quò sagitta ascendit & descendit, notabilissimum spatium debuisset conficere; & si dicas aërem etiam moveri, & secum sagittam rapere, falsum dicis, quia si moveretur aër, in tanta velocitate, ut fieri deberet ad spatium hoc omni die percurrendum, animalia respirare non possent, nec vivere & vi suffocarentur, quod patet in magnis ventis, in hominibus, qui ex alto cadentes antequam ad terram perveniant, suffocari dicuntur. Deinde quomodo sagitta posset per aërem tam vehementer motum directè recidere, cum etiam venti impediant ejus directum ascensum, multò magis tam velox motus. Quartò ponantur duo tormenta bellica ejusdem magnitudinis, æqualiter in pondere æquali globorum, & pulveris pyrii onerata, unum explodatur versus Occidentem, alterum versus Orientem; tunc quæro, an motus velocissimus terræ secum rapiat utrumque